

Sygn. akt V GC 361/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział V Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR J. Dams

Protokolant: S. Poborczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2015 r. w Dzierżoniowie na rozprawie sprawy

z powództwa :

S. B.

przeciwko:

(...) S. A. w B.

o zapłatę 50.066 zł

I. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 49.752,61 zł (czterdzieści dziewięć tysięcy siedemset pięćdziesiąt dwa złote sześćdziesiąt jeden groszy) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 11 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 6.210,75 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt V GC 361/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 kwietnia 2014r., skierowanym do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P., S. B., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...) z/s w Ś., domagał się od (...) S.A. B. zapłaty kwoty 50 065,55 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wytoczenia powództwa oraz kosztami procesu. Uzasadniając roszczenie powód podał, że w dniach 7 maja 2013r., 20 czerwca 2013r. i 23 października 2013r. zawarł z generalnym wykonawcą inwestycji Budowa budynku magazynowego z zapleczem socjalno – biurowym wraz z infrastrukturą towarzyszącą w D. – (...) Przedsiębiorstwem Budownictwa (...) S.A. z/s we W. trzy umowy, których przedmiotem było wykonanie ogrodzenia działki wraz z jego ofundamentowaniem, dostawa i montaż drzwi stalowych wg projektu, dostawa i montaż balustrady przy schodach wewnętrznych, a następnie zmiana przebiegu ogrodzenia oraz zmiana bramy. Inwestorem była (...) S.A. z/s w B. (w toku sporu nastąpiła zmiana siedziby inwestora na D.). Zakres robót objęty opisanymi umowami został przez powoda prawidłowo wykonany, co potwierdzają protokoły odbioru. Niemniej generalny wykonawca nie zapłacił powodowi wynagrodzenia w łącznej kwocie 48 813,78 zł, gdyż został postawiony w stan upadłości układowej (w toku sporu nastąpiła zmiana trybu tej upadłości na likwidacyjny). Roszczenie przeciwko inwestorowi powód oparł na art.6471 k.c. wywodząc, że umowy łączące go z generalnym wykonawcą miały charakter umów o roboty budowlane, a inwestor miał wiedzę o obecności powoda na terenie budowy, wykonywanych przez niego robotach oraz wysokości umownego wynagrodzenia, przy czym sam dokonał na rzecz powoda częściowej zapłaty jego wynagrodzenia. Roszczenie pozwu objęło należność główną w kwocie 48 813,78 zł, a nadto sumę skapitalizowanych

odsetek ustawowych w kwocie 1 251,77 zł, wyliczonych od terminów wymagalności poszczególnych faktur do dnia 9 kwietnia 2014r.

W stosunku do tak określonego roszczenia referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w P. wydał w dniu 24 czerwca 2014r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. IX GNc 2954/14.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana domagała się oddalenia powództwa w całości. Zarzuciła, że spełniła swoje zobowiązanie względem generalnego wykonawcy, uiszczając na jego rzecz całość umówionego wynagrodzenia. Jednocześnie zaspokoiła tych podwykonawców, którzy zostali jej formalnie zgłoszeni przez generalnego wykonawcę oraz przez nią zaakceptowani. Wyjaśniła, iż częściowa płatność dokonana przez nią na rzecz powoda nastąpiła na wskazanie generalnego wykonawcy, celem zaspokojenia jego należności, bez podejmowania przez pozwaną czynności zmierzających do ustalenia, jaki stosunek zobowiązaniowy łączy go z powodem. Zakwestionowała też, aby umowy łączące powoda z generalnym wykonawcą miały charakter umów o roboty budowlane – w jej ocenie były to bowiem umowy o dzieło bądź dostawy. Wywiodła wreszcie, że ewentualna odpowiedzialność inwestora na zasadzie art.6471 § 5 k.p.c. nie obejmuje swym zakresem roszczenia o zwrot zatrzymanych przez generalnego wykonawcę kaucji gwarancyjnych – nie sprecyzowała jednak, jakiej kwotowo części roszczenia dotyczy ten zarzut.

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2015r. sprawę przekazano do rozpoznania tut. Sądowi.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 2013r. Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) S.A. z/s we W. było związane z (...) S.A. w B. umową o roboty budowlane w przedmiocie wykonania zadania inwestycyjnego: Budowa budynku magazynowego z zapleczem socjalno – biurowym wraz z infrastrukturą towarzyszącą w D. – (...).

Funkcję managera budowy z ramienia generalnego wykonawcy, jak i kierownika budowy (czasowo) pełnił pracownik P.B.P. NR (...) S.A. M. M. (1). Z kolei przedstawicielem inwestora na budowie i osobą umocowaną do prowadzenia wszelkich spraw (...) S.A. związanych z realizacją inwestycji, w tym do podejmowania wszelkich czynności prawnych i faktycznych związanych z reprezentowaniem i prowadzeniem spraw spółki, do negocjowania i zawierania wszelkich umów - był A. N., ojciec członków zarządu (...) S.A. N. N. i M. N..

(Dowód: - okoliczności bezsporne;

- zeznania świadka M. M. (1), k.264, płyta CD na k.267;

- pełnomocnictwo dla A. N., k.381-382)

W dniu 7 maja 2013r. Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) S.A. z/s we W. – w ramach realizowanego zadania - zawarło z S. B., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...) z/s w Ś., umowę w przedmiocie wykonania ogrodzenia działki wraz z wykonaniem fundamentów pod ogrodzenie – wg projektu wykonawczego oraz zgodnie ze szkicem stanowiącym załącznik nr 1 do umowy. W szczególności prace powoda miały polegać na ogrodzeniu działki wraz z wygradzeniem zbiornika p.poż. oraz dostawą i montażem dwóch bram i trzech furtek.

Strony uzgodniły dostawę i wykonanie robót w terminie od dnia 15 kwietnia 2013r. do dnia 10 maja 2013r. (I etap) i do dnia 30 sierpnia 2013r. (II etap).

Wartość robót określono na kwotę 73 000 zł netto (ryczałt), tj. 89 790 zł brutto. Rozliczenie miało nastąpić dwoma fakturami częściowymi, stosowanie do zakończenia dwóch kolejnych etapów – na kwotę 29 200 zł netto i 43 800 zł netto – na podstawie bezusterkowego protokołu odbioru robót z kompletem dokumentów odbiorowych (atesty, aprobaty itp.). Termin płatności uzgodniono na 30 dni.

Okres gwarancji i rękojmi ustalono na 3 lata. Miał być on liczony od dnia następnego po bezusterkowym protokolarnym odbiorze końcowym obiektu przez inwestora. Strony uzgodniły także zabezpieczenie należytego

wykonania umowy przez powoda (kaucję gwarancyjną) w wysokości 5 % wartości przedmiotu umowy netto, które miało być potrącane z faktur powoda. Zwrot potrąconych kwot miał nastąpić co do 70 % w ciągu 30 dni od dnia bezusterkowego odbioru inwestycji i co do 30 % w ciągu 30 dni od daty upływu gwarancji i rękojmi.

(Dowód: - umowa – zlecenie nr MU/Z/8/bud. (...) z 7.05.2013r., k.10-12;

- załącznik nr 1 do umowy, k.32)

Powód wykonał należycie umowę z dnia 7 maja 2013r. Jego świadczenie zostało odebrane protokołami robót z dnia 14 maja 2013r., 31 października 2013r. i 20 grudnia 2013r.

(Dowód: - protokół robót ryczałtowych z 14.05.2013r., k.24;

- protokół robót ryczałtowych z 31.10.2013r., k.25;

- protokół robót ryczałtowych z 20.12.2013r., k.26;

- rozliczenie podwykonawcy z 20.12.2013r., k.52)

W dniu 20 czerwca 2013r. Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) S.A. z/s we W. zawarło z powodem kolejną umowę w zakresie realizowanej przez (...) S.A. inwestycji. Jej przedmiot obejmował dostawę i montaż drzwi stalowych wg wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do umowy. Powód miał wykonać prace zgodnie z dokumentacją techniczną – projektem wykonawczym oraz na podstawie uzgodnień z kierownikiem budowy.

Strony uzgodniły realizację zadania w okresie od dnia 12 lipca 2013r. do dnia 21 lipca 2013r. Przed terminem zakończenia prac powód miał dostarczyć kompletną dokumentację powykonawczą.

Wartość robót określono na kwotę 26 056 zł netto (ryczałt), tj. 32 048,88 zł brutto. Rozliczenie miało nastąpić fakturą wystawioną po zakończeniu prac, na podstawie bezusterkowego protokołu odbioru robót z kompletem dokumentów odbiorowych (atesty, aprobaty itp.). Termin płatności uzgodniono na 30 dni.

Okres gwarancji i rękojmi ustalono na 3 lata. Miał być on liczony od dnia następnego po bezusterkowym protokołarnym odbiorze końcowym obiektu przez inwestora. Strony uzgodniły także zabezpieczenie należytego wykonania umowy przez powoda (kaucję gwarancyjną) w wysokości 5 % wartości przedmiotu umowy netto, które miało być potrącane z faktur powoda. Zwrot potrąconych kwot miał nastąpić co do 70 % w ciągu 30 dni od dnia bezusterkowego odbioru inwestycji i co do 30 % w ciągu 30 dni od daty upływu gwarancji i rękojmi.

(Dowód: - umowa – zlecenie nr(...)z 20.06.2013r., k.13-15;

- protokół z negocjacji z 12.06.2013r., k.33-34;

- załącznik nr 1 do umowy, k.35v.-36)

Powód wykonał należycie umowę z dnia 20 czerwca 2013r. Jego świadczenie zostało odebrane protokołami robót z dnia 30 sierpnia 2013r., 31 października 2013r. i 20 grudnia 2013r.

Z tytułu wykonania tej umowy refakturowano na powoda kwotę 321,03 zł kosztów budowy.

(Dowód: - protokół robót ryczałtowych z 30.08.2013r., k.28v.;

- protokół robót ryczałtowych z 31.10.2013r., k.27;

- protokół robót ryczałtowych z 20.12.2013r., k.28;

- rozliczenie podwykonawcy z 20.12.2013r., k.53)

W dniu 30 lipca 2013r. inwestor zwrócił się do generalnego wykonawcy o przedstawienie zestawienia podwykonawców pracujących wówczas na budowie, celem ustalenia stanu rozliczeń.

W dniu 8 sierpnia 2013r. generalny wykonawca sporządził wymagane zestawienie wraz z kserokopiami umów podwykonawczych. Wymieniono w nim m.in. umowy z powodem nr (...) z dnia 7 maja 2013r. i nr (...) z dnia 20 czerwca 2013r.

Powyższa informacja została wysłana do pełnomocnika inwestora r.pr. A. P. w dniu 9 sierpnia 2013r. Osoba ta czynnie uczestniczyła w obsłudze prawnej inwestycji.

Pismo z zestawieniem podwykonawców M. M. (1) próbował też doręczyć osobiście A. N., ale ten stwierdził, że nic nie będzie podpisywał.

(Dowód: - pismo (...) z 8.08.2013r., k.39-40;

- kserokopia książki nadawczej korespondencji (...), k.157-~~161~~-207;

- zeznania świadka M. M. (2), k.266; płyta CD na k.267;

- zeznania świadka M. M. (1), k.265, płyta CD na k.267)

W dniu 7 października 2013r. generalny wykonawca wystawił inwestorowi fakturę częściową, dotyczącą wykonania istotnej inwestycji, nr (...) na kwotę 1 201 599,73 zł brutto. Jednocześnie zwrócił się do inwestora o jej rozliczenie m.in. przez dokonanie płatności bezpośrednio na rzecz wskazanych przez siebie podwykonawców, w tym powoda, który był wierzycielem (...)u z tytułu faktury Vat nr (...) z dnia 30 sierpnia 2013r. (dotyczyła ona dostawy i montażu drzwi stalowych).

Na podstawie uzgodnienia inwestora z generalnym wykonawcą w/w dyspozycja zapłaty mogła dotyczyć tylko podwykonawców pracujących na istotnej inwestycji.

W/w dyspozycja była motywowana sytuacją finansową generalnego wykonawcy i okolicznością wystąpienia z wnioskiem do Sądu o ogłoszenie jego upadłości z możliwością zawarcia układu.

(Dowód: - oświadczenie (...) z 8.10.2013r., k.41-43;

- faktura Vat nr (...), k.114;

- zeznania świadka M. M. (2), k.266; płyta CD na k.267;

- zeznania świadka W. M., k.265v., płyta CD na k.267)

W dniu 21 października 2013r. inwestor zrealizował na rzecz powoda płatność kwoty 23 278,97 zł tytułem faktury nr (...), zgodnie z oświadczeniem (...) z 7 października 2013r.

(Dowód: - potwierdzenie przelewu z 21.10.2013r., k.48)

W trakcie realizacji budowy na jej terenie odbywały się cykliczne narady, na których - w zależności od potrzeb i stanu zaawansowania robót – uczestniczyli przedstawiciele inwestora (zazwyczaj A. N.), generalnego wykonawcy oraz podwykonawcy, w tym powód.

A. N. silnie ingerował w przebieg budowy i nadzorował ją na bieżąco. Wskutek jego ingerencji, dotyczącej przebiegu ogrodzenia i rozwiązania zastosowanego przy jednej z bram, generalny podwykonawca został zmuszony do podpisania kolejnej umowy z powodem w zakresie wymaganych przez inwestora zmian.

(Dowód: - zeznania świadka M. M. (1), k.264v.-265, płyta CD na k.267;

- zeznania świadka W. M., k.265v., płyta CD na k.267;

- przesłuchanie powoda S. B., k.390, płyta CD na k.392)

W dniu 23 października 2013r. generalny wykonawca zawarł z powodem trzecią umowę związaną z realizacją inwestycji dla (...) S.A. Jej przedmiotem była dostawa i montaż drzwi stalowych do pomieszczeń serwerowni i hydroforowni, zmiana przebiegu ogrodzenia (w tym dodatkowe elementy panelowe i zmiana bramy) oraz dostawa i montaż balustrady przy schodach zewnętrznych. Prace miały być wykonane zgodnie z dokumentacją techniczną - projektem wykonawczym i warunkami wykonania i odbioru robót, jak również na podstawie uzgodnień z kierownikiem budowy i inwestorem.

Strony uzgodniły, iż rozpoczęcie prac nastąpi wg uzgodnień z kierownikiem budowy, a ich zakończenie do dnia 8 listopada 2013r.

Wartość robót określono na kwotę 15 330 zł netto (ryczałt), tj. 18 855,90 zł brutto. Rozliczenie miało nastąpić na podstawie faktury wystawionej po sporządzeniu bezusterkowego protokołu odbioru robót z kompletem dokumentów odbiorowych (atesty, aprobaty itp.). Termin płatności uzgodniono na 30 dni.

Okres gwarancji i rękojmi ustalono na 3 lata. Miał być on liczony od dnia następnego po bezusterkowym protokólnym odbiorze końcowym obiektu przez inwestora. Strony uzgodniły także zabezpieczenie należytego wykonania umowy przez powoda (kaucję gwarancyjną) w wysokości 5 % wartości przedmiotu umowy netto, które miało być potrącanie z faktur powoda. Zwrot potrąconych kwot miał nastąpić co do 70 % w ciągu 30 dni od dnia bezusterkowego odbioru inwestycji i co do 30 % w ciągu 30 dni od daty upływu gwarancji i rękojmi.

(Dowód: - umowa – zlecenie nr (...) z 23.10.2013r., k.16-18;

- protokół z negocjacji z 14.10.2013r., k.37-38)

Powód wykonał należycie umowę z dnia 23 października 2013r. Jego świadczenie zostało odebrane protokołem robót z dnia 20 grudnia 2013r.

Z tytułu wykonania tej umowy refakturowano na powoda kwotę 188,19 zł kosztów budowy.

(Dowód: - protokół robót ryczałtowych z 20.12.2013r., k.29;

- rozliczenie podwykonawcy z 20.12.2013r., k.54)

W dniu 13 grudnia 2013r. generalny wykonawca wystawił inwestorowi fakturę częściową, dotyczącą wykonania istotnej inwestycji, nr (...) na kwotę 515 014,94 zł brutto. Jednocześnie zwrócił się do inwestora o jej rozliczenie m.in. przez dokonanie płatności bezpośrednio na rzecz wskazanych przez siebie podwykonawców, w tym powoda, który był wierzycielem (...)u z tytułu faktur Vat nr (...) z dnia 31 października 2013r. (23 600 zł brutto) oraz nr (...) z dnia 31 października 2013r. (6 490 zł brutto) - dotyczyły one wykonanego ogrodzenia (faktura nr (...)) oraz dostawy i montażu drzwi stalowych (faktura nr (...)).

Na podstawie uzgodnienia inwestora z generalnym wykonawcą w/w dyspozycja zapłaty mogła dotyczyć tylko podwykonawców pracujących na istotnej inwestycji.

(Dowód: - oświadczenie (...) z 16.12.2013r., k.44-46;

- faktura Vat nr (...), k.115;

- faktura Vat nr (...), k.116;

- zeznania świadka M. M. (2), k.266; płyta CD na k.267)

W dniu 23 grudnia 2013r. inwestor zrealizował na rzecz powoda płatność łącznej kwoty 30 090 zł tytułem faktur nr (...), zgodnie z oświadczeniem (...) z 13 grudnia 2013r.

(Dowód: - potwierdzenie przelewu z 23.12.2013r., k.47)

W dniu 20 grudnia 2013r. powód przekazał generalnemu wykonawcy dokumentację powykonawczą wraz z atestami i aprobatami, dotyczącą wszystkich wykonanych przez niego umów.

W grudniu 2013r. nastąpiły również odbiory końcowe zrealizowanej inwestycji przez inwestora.

(Dowód: - pismo powoda z 20.12.2013r., k.55;

- okoliczności bezsporne)

W dniu 27 grudnia 2013r. powód wystawił generalnemu wykonawcy trzy faktury Vat z tytułu wykonania trzech kolejnych umów:

- faktura nr (...) na kwotę 18 855,90 zł dotyczyła umowy z dnia 23 października

2013r.,

- faktura Vat nr (...) na kwotę 683,88 zł dotyczyła umowy z dnia 20 czerwca 2013r. i

- faktura Vat nr (...) na kwotę 29 274 zł dotyczyła umowy z dnia 7 maja 2013r.

Terminy płatności w/w faktur przypadały na 26 stycznia 2014r.

(Dowód: - faktura Vat nr (...), k.49;

- faktura Vat nr (...), k.50;

- faktura Vat nr (...), k.51)

W dniu 5 lutego 2014r. powód wezwał generalnego wykonawcę do zapłaty za faktury z dnia 27 grudnia 2013r.

Stosowne wezwanie w tym zakresie powód doręczył również inwestorowi w dniu 11 lutego 2014r., zakreślając mu termin zapłaty do dnia 14 lutego 2014r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową.

(Dowód: - wezwanie do zapłaty z dnia 3.02.2014r. z dowodem doręczenia, k.59-60;

- przedsądowe wezwanie z dnia 6.02.2014r. z dowodem doręczenia, k.61)

W dniu 22 stycznia 2014r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu ogłosił w stosunku do (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) S.A. z/s we W. upadłość z możliwością zawarcia układu (sygn. VIII GU 280/13; sygn. akt postępowania prowadzonego po ogłoszeniu upadłości VIII GUp 5/14).

Następnie ten sam Sąd zmienił w dniu 12 czerwca 2014r. sposób prowadzenia upadłości z układowego na likwidacyjny.

(Dowód: - (...) nr 25 ((...)) z 6.02.2014r.;

- informacja KRS na stronie: ems.ms.gov.pl/krs/)

Pracujący na spornej inwestycji pracownicy powoda zawsze byli ubrani w uniformy z nazwą jego firmy. A. N. wiedział, że firma powoda jest firmą podwykonawczą. Był zadowolony z jakości jej prac, proponował nawet powodowi wykonanie ogrodzenia na prywatnej posesji.

W maju 2015r. inwestor wystąpił m.in. do powoda o stawienie się na terenie zrealizowanej inwestycji celem przeglądu gwarancyjnego. Przegląd taki został dokonany.

(Dowód: - zeznania świadka M. M. (1), k.264v.-265, płyta CD na k.267;

- przesłuchanie powoda S. B., k.390, płyta CD na k.392;

- zawiadomienie (...) S.A. z 6.05.2015r., k.216;

- protokół z przeglądu, k.217-220)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo przeciwko (...) S.A. zasługiwało na uwzględnienie za wyjątkiem odsetek liczonych od kwoty 48 813,78 zł za okres od dnia 28 stycznia 2014r. do dnia 14 lutego 2014r. Stąd na zasądzoną sumę 49 752,61 zł złożyła się należność główna w kwocie 48 813,78 zł oraz liczone od niej odsetki ustawowe za okres od dnia 15 lutego 2014r. do dnia 9 kwietnia 2014r. w kwocie 938,83 zł.

Strona pozwana podniosła w procesie szereg zarzutów, w tym ten dotyczący charakteru umowy łączącej powoda z generalnym wykonawcą. W jej przekonaniu, skoro przepis art.6471 § 2 k.c. odnosi się do umowy o roboty budowlanej łączącej wykonawcę z podwykonawcą, to tylko taka umowa może stanowić podstawę odpowiedzialności inwestora z § 5. Tymczasem powód może legitymować się jedynie umowami o dzieło, ewentualnie umowami dostawy.

Rozprawienie się z powyższy zarzutem wymaga rozważenia dwóch kwestii. Po pierwsze, czy przepisy ustawy odnoszą się wyłącznie do zawartej przez podwykonawcę umowy o roboty budowlane, jako podstawy odpowiedzialności inwestora, a po wtóre, jaki charakter miały istotne dla rozpoznania sprawy trzy umowy.

Zgodnie z art.647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty wymaganego wynagrodzenia. Literalnie zatem ujmując stronami umowy o roboty budowlane winien być zawsze wykonawca i inwestor, co wydaje się pozostawać w kolizji z uregulowaniem art.6471 § 2 k.c., według którego umowa taka może być zawarta także pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą. Jeżeli by zatem przyjąć, że istnieje kilka rodzajów umów o roboty budowlane – pomiędzy inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą) z art.647 k.c. i 6471 § 1 k.c. oraz pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą (z § 2), jak również pomiędzy podwykonawcą i dalszym podwykonawcą (§ 3) – to jednak stwierdzić należy, że zakres ich wszystkich nie może w pełni odpowiadać przedmiotowi z art.647 k.c., skoro już w umowie z inwestorem winno się przewidzieć zakresy robót (a więc ich części), które będą wykonywane w procesie budowlanym przez różne podmioty, na podstawie umów łączących je wyłącznie z generalnym wykonawcą (§ 1). Inaczej ujmując, nie ma możliwości, by każdy z podwykonawców był zobowiązany do wykonania obiektu budowlanego w rozumieniu art.3 Prawa budowlanego. Istotnym wydaje się jedynie, aby przedmiot ich wydzielonych zakresów składał się na całość w postaci obiektu budowlanego, a więc, aby wykonanie tychże zakresów regulowane było projektem i zasadami wiedzy technicznej. Stąd Sąd w składzie rozpoznającym sprawę podziela argumentację zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2008r., I CSK 106/08, zgodnie z którą „wynikającą z art. 6471 § 5 k.c. ochroną są objęci zarówno podwykonawcy spełniający swoje usługi na podstawie umowy o roboty budowlane, jak i podwykonawcy spełniający swoje usługi na podstawie umowy o dzieło. Z odwołania się w omawianym przepisie do robót budowlanych wykonanych przez podwykonawcę należy jedynie wywieść wymaganie, aby rezultat świadczenia podwykonawcy, spełnionego na podstawie umowy z wykonawcą, składał się na obiekt stanowiący

przedmiot świadczenia wykonawcy w ramach zawartej z inwestorem umowy o roboty budowlane. Nie są natomiast niewątpliwie umowami o podwykonawstwo w rozumieniu art. 6471 § 5 k.c. umowy zawierane przez wykonawcę z dostawcą maszyn i urządzeń potrzebnych do wykonania robót budowlanych, jak też umowy zawierane przez wykonawcę z dostawcą materiałów budowlanych”. Odnosząc powyższe wskazania do okoliczności sprawy stwierdzić należy, że przedmiot umów powoda nie miał charakteru samodzielnego w tym sensie, że nie miały one bynajmniej na celu wyłącznie wyposażenia obiektu, gdyż bez nich ów obiekt nie spełniałby wszystkich wymagań stawianych przez prawo budowlane. Wręcz przeciwnie, podkreślenia wymaga, że były one ściśle powiązane z prowadzonym jednocześnie procesem budowlanym, ich przedmiot był regulowany umową o roboty budowlane łączącą generalnego wykonawcę z inwestorem, projektem i zasadami wiedzy technicznej, a ich wykonanie nadzorowane przez kierownika budowy (zinstytucjonalizowany nadzór). W szczególności projekt ów stanowił – jak należy ocenić, skoro strona pozwana wbrew zobowiązaniu Sądu (k.123) nie złożyła tegoż projektu do akt sprawy – o usytuowaniu i sposobie wykonania, w tym ofundamentowania ogrodzenia, o potrzebie montażu drzwi stalowych oraz balustrad przy schodach, przy czym elementy te stanowiły o kompletności obiektu także z punktu widzenia obowiązujących zasad bezpieczeństwa, a zatem bez nich obiekt nie mógłby zostać odebrany i przekazany do użytkowania. Stąd, gdyby sporny zakres nie został wydzielony do umowy podwykonawczej, brak byłoby podstawy do oceny, że generalny wykonawca poprzez jego realizację zobowiązał się do wykonania umowy o dzieło, czy też umowy dostawy, nie zaś tylko umowy o roboty budowlane, której celem był budynek magazynowy z zapleczem socjalno – biurowym wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Przywołać należy w tym zakresie pomocniczo także spór orzeczniczy co do podzielności / niepodzielności świadczenia wykonawcy z umowy o roboty budowlane i opowiedzieć należy się za stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 marca 2004r., IV CK 172/03, gdzie stwierdzono m.in., że czym innym jest to, że inwestor zainteresowany jest otrzymaniem określonego co do tożsamości przedmiotu jakim jest obiekt budowlany, czym innym zaś możliwość wykonywania robót niezbędnych do tego, aby taki obiekt powstał częściami. Jeżeli strony umówiły się o oddanie określonego obiektu, to do chwili odbioru całego obiektu nie można uznać, że wykonawca spełnił swoje świadczenie. Wreszcie wskazać należy na zeznania świadka M. M. (1), który podał, że dostawa i montaż drzwi stalowych to prace budowlane, gdyż montaż, wymagający zakotwienia, to są już roboty budowlane (k.265).

Strona pozwana zarzucała również w procesie, że inwestor nigdy nie wyraził zgody na zawarcie umowy podwykonawczej pomiędzy generalnym wykonawcą a powodem. W ocenie Sądu przeprowadzone w sprawie dowody nie potwierdziły prawdziwości tych twierdzeń.

Ugruntowane obecnie orzecznictwo sądowe dotyczące art.6471 k.c., związane z problematyką stosowania tego przepisu, opowiedziało się za jego interpretacją wskazującą, iż zgoda inwestora wyrażona może być w sposób dwójaki. Po pierwsze sformalizowany, przy spełnieniu ustawowych przesłanek przepisu art. 647¹ § 2 k.c. Przyjmując fikcję wyrażenia zgody w sposób bierny ustawodawca założył, że inwestor zapoznał się, a przynajmniej mógł się zapoznać z przedstawioną mu dokumentacją i posiada wiedzę o zakresie robót i uzgodnionym wynagrodzeniu (tak SN w wyżej przywołanym wyroku z dnia 4 lutego 2011r., III CSK 152/10). Druga sytuacja oznacza wyrażenie zgody w sposób aktywny, w tym wyraźny bądź dorozumiany, tj. poprzez każde inne zachowanie, które ujawnia wolę inwestora w sposób dostateczny (art.60 k.c.), bez konieczności przedstawiania mu umowy z podwykonawcą lub jej projektu z odpowiednią dokumentacją. Sytuacja taka ma miejsce wówczas, gdy inwestor posiada wynikającą z jakichkolwiek innych źródeł wiedzę o treści umowy łączącej wykonawcę z podwykonawcą, jeżeli na taką wiedzę wskazują okoliczności trwającego procesu inwestycyjnego, a z zachowania się inwestora wynika, że wykonywanie określonego fragmentu robót przez zindywidualizowanego podwykonawcę jest przez niego bezsprzecznie akceptowane (tj. np. toleruje obecność podwykonawcy na placu budowy, dokonuje wpisów w jego dzienniku budowy, odbiera wykonywane przez niego roboty itp.) - tak SN w wyroku z dnia 20 czerwca 2007r., II CSK 108/07; SN w wyroku z dnia 26 czerwca 2008r., II CSK 80/08; SN w wyroku z 4 lutego 2011r., III CSK 152/10.

Dla przyjęcia, iż inwestor wyraził będącą przedmiotem rozważań zgodę, konieczne jest ustalenie, że odnosiła się ona do zindywidualizowanego podwykonawcy (element podmiotowy) i do treści określonej umowy o roboty budowlane (element przedmiotowy). Obojętny pozostaje natomiast czas wyrażenia zgody (przed zawarciem umowy, w czasie jej

zawierania lub po zawarciu, a nawet już po jej wykonaniu - tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 10 sierpnia 2005r., I ACa 390/2005; podobnie SN w wyroku z 2.07.2009r., V CSK 24/2009).

W ocenie Sądu przeprowadzone w sprawie dowody potwierdziły po pierwsze, że generalny wykonawca doręczył inwestorowi około 9 sierpnia 2013r. kopie umów podwykonawczych zawartych z powodem w dniach 7 maja 2013r. i 20 czerwca 2013r. (k.39-40, 161). Wprawdzie wysłanie dokumentów nastąpiło na adres pełnomocnika powoda, jednakże ten nie zaprzeczył co do zasady, iż doręczano bezpośrednio na jego ręce korespondencję dotyczącą rozliczenia budowy. Okoliczność tą potwierdzili także świadkowie M. M. (2) i M. M. (1) (k.265-266). Pełnomocnik powoda wprawdzie wskazywał na rozprawie w dniu 9 grudnia 2015r., iż istotna korespondencja z 9 sierpnia 2013r. dotyczyła zapewne polecenia płatności (k.391), jednakże dostrzec należało, iż wskazane polecenia nosiły daty 8 października 2013r. i 16 grudnia 2013r. (k.41-43, 44-46), a więc odległe od spornej przesyłki. Jednocześnie przypuszczenie wyrażone przez pełnomocnika powoda potwierdziło w istocie, iż otrzymywał on istotne pisma związane z rozliczeniem inwestycji z podwykonawcami, a takim właśnie rozliczeniem motywowane było pismo generalnego wykonawcy z dnia 8 sierpnia 2013r. Na tej podstawie należało zatem ustalić, iż strona powodowa pozyskała szczegółową wiedzę o dokładnej treści dwóch pierwszych umów generalnego wykonawcy z powodem i nie zgłosiła do tych umów sprzeciwu, co wypełnia przesłanki art.6471 § 2 k.c. Wiedzę tę ugruntowały następnie dyspozycje płatności wystawione przez generalnego wykonawcę w dniach 8 października 2013r. i 16 grudnia 2013r., które – jak potwierdził materiał dowodowy, w tym przesłuchani w sprawie świadkowie – znajdowały podstawę w uzgodnieniu generalnego wykonawcy z inwestorem, iż ich celem jest zaspokojenie podwykonawców pracujących wyłącznie na istotnej inwestycji. Wśród wykonawców tych był również powód, czego strona pozwana wówczas nie kwestionowała, dokonując płatności. Dyspozycje te dotyczyły dwóch pierwszych umów podwykonawczych powoda.

Niezależnie od powyższego przeprowadzone w sprawie dowody dały podstawę do ustalenia, że inwestor (w osobie A. N.) miał wiedzę o osobie powoda jako podwykonawcy przez cały okres, w którym ten realizował swoje umowy, spotykał się z nim na radach budowy, jak i na placu budowy, przy czym identyfikację powoda ułatwiał fakt, że jego pracownicy byli odpowiednio oznakowani. Inwestor nadto był zadowolony z pracy powoda, proponując mu także wykonanie ogrodzenia na prywatnej posesji. Miał on zatem niewątpliwą wiedzę o przedmiocie wykonywanych przez powoda robót, co stanowi o wyrażeniu przez niego co najmniej dorozumianej zgody na podwykonawstwo powoda. Dobitym tego przejawem była okoliczność interwencji inwestora co do jednej z bram i przebiegu ogrodzenia, co zaskutkowało podpisaniem przez generalnego wykonawcę z powodem trzeciej umowy podwykonawczej. Sąd dostrzegł również – na co wskazywał powód i świadkowie - że wystawienie trzech spornych faktur nastąpiło już po zrealizowaniu całości robót budowlanych. Do czasu ich zakończenia inwestor wskazywał podwykonawcom, że ich roszczenia zostaną zaspokojone. Kiedy jednak się okazało, że wielkość tych roszczeń przekracza zobowiązania inwestora wobec generalnego wykonawcy, wdrożył politykę kwestionowania swojej odpowiedzialności za wybrane zobowiązania.

Wszystkie wskazane wyżej okoliczności w przekonaniu Sądu determinują odpowiedzialność inwestora względem powoda na podstawie art.6471 § 5 k.c.

Na zakończenie strona pozwana wywodziła, że ewentualna odpowiedzialność inwestora na zasadzie art.6471 § 5 k.p.c. nie obejmuje swym zakresem roszczenia o zwrot zatrzymanych przez generalnego wykonawcę kaucji gwarancyjnych – nie sprecyzowała jednak, jakiej kwotowo części roszczenia dotyczy ten zarzut. Oceniając jego zasadność stwierdzić należy, że z treści spornych umów wynikało, że generalny wykonawca uzyskał na ich podstawie uprawnienie do potrącania z wynagrodzenia powoda pewnych kwot tytułem zabezpieczenia należytego wykonania kontraktu oraz usuwania wad w okresie rękojmi i gwarancji. Takie potrącenie w istotnym zakresie nie zostało jednak oświadczone ani przez generalnego wykonawcę, ani w istocie przez stronę pozwaną. Zatem sporne kaucje nie zostały formalnie uiszczone (zatrzymane), a więc wyodrębnione z wynagrodzenia powoda, przy czym strona pozwana nie udowodniła, jak wyglądała dotychczasowa praktyka stron w tym zakresie.

Mając powyższe na względzie, na podstawie przywołanych w treści uzasadnienia przepisów i art.481 k.c. orzeczono, jak pkt I i II sentencji wyroku z dnia 21 grudnia 2015r. Powództwo oddalono jedynie w zakresie odsetek za opóźnienie

liczonych od kwoty 48 813,78 zł za okres od dnia 28 stycznia 2014r. do dnia 14 lutego 2014r., gdyż opóźnienie strony pozwanej należy liczyć od upływu terminu zapłaty, oznaczonego jej w wezwaniu z dnia 6 lutego 2014r., nie zaś od wymagalności faktur stanowiących podstawę żądania. Zobowiązanie inwestora do zapłaty wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę ma bowiem co do zasady charakter bezterminowy, a tym samym art.6471 § 5 k.c. nie stanowi podstawy odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawcy za opóźnienie spełnienia świadczenia (tak SN w wyroku z dnia 5 września 2012r., IV CSK 91/12).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art.98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art.100 k.p.c. zd.2 zważywszy, że powód uległ pozwanej tylko co do 0,63 % dochodzonego roszczenia. Zasądzona w pkt III na rzecz powoda kwota 6 210,75 zł obejmuje zatem poniesione przez powoda: opłatę od pozwu (2 504 zł), koszty zastępstwa prawnego według minimalnej stawki wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa (3 617 zł) oraz wydatki postępowania związane ze stawianictwem świadków M. M. (1) i W. M. (89,75 zł).